

Låt språkbruket avgöra förekomsten av könsneutrala ord

II I Läkartidningen 50/00 (sidan 5962) undrar Siv Åström i styrelsen för Kvinnliga läkares förening varför det på hemsidan fortfarande står *han* i Läkarförbundets etiska regler trots fullmäktiges beslut om könsneutrala formuleringar. Informationschefen Elisabeth Frostell svarade att man ännu inte hunnit göra en språkligt ny version på grund av arbetet med internetportalen ronden.se.

Vad är problemet?

När jag läste detta kände jag mig som ett enda stort frågetecken! Vad är problemet? Det finns väl ändå inte en enda person i Sverige som tror att uttrycket »... och hans främsta mål ska vara patientens hälsa« skulle hänsyfta till endast manliga läkare? Och då menar jag inte bara att man rent intellektuellt förstår det utan att man också emotionellt och språkligt läser texten så.

Förr i tiden betydde t ex ordet lärare alltid en manlig lärare medan en kvinnlig lärare benämndes lärarinna. Nuför ti-

den används ordet lärare för både män och kvinnor. Det finns ingen som idag tror att t ex tidningsrubriken »Lärarna får stora lönepåslag« betyder att endast manliga lärare fått högre lön. På samma sätt betyder uttrycket »man skall ej ljuga« inte att bara män inte får ljuga.

I Sverige används orden *man* och *han* dels i betydelsen någon av manligt kön, dels hänvisar orden i andra sammanhang till någon människa, oberoende av kön. Dessa två ord är med andra ord i vissa sammanhang könsneutrala!

Anledningen till att det t ex skrivs *hans* istället för *läkarens* är att detta stämmer bättre överens med hur språket faktiskt används i detta land, och beror inte på att någon elak mansgris varit framme.

Låt språkavvändningen avgöra

Skall det då alltid stå »... och hans ...« i stadgarna? Jag hoppas inte det. Det är ju faktiskt ganska opraktiskt att ett ord som *han* både kan användas som ett mas-

kulint och ett neutralt ord, men detta är ingenting som man varken kan eller bör ändra på från centralt håll (vare sig från riksdag eller någon styrelse).

Vi kan bara hoppas att det svenska folket spontant börjar prata och skriva på ett mer praktiskt sätt, även om det inte har det minsta att göra med jämlikhet.

Har ännu inte blivit missförstådd

Trots att jag här på flera ställen använt ordet *man* så hänsyftar jag inte till manligt kön utan till både män och kvinnor. Jag har inte heller använt ordet *man* i allmän betydelse för att reta Siv Åström eller någon annan som kämpar mot ojämlikhet (den kampen behövs fortfarande) utan för att det får texten att flyta fram mjukare.

Det är så jag skriver och talar. Och det behövs inte några centrala beslut för att ändra på det, för än så länge har jag aldrig blivit missuppfattad.

Sam Fransson

med kand, Danderyd

Replik:

Kvinnor uppfattar inte ordet »han« som könsneutralt

II Mitt brev angående Läkarförbundets etiska regler i Läkartidningen 50/00 (sidan 5962) retar tydligen Sam Fransson så att han blir förblindad och tappar läsförmågan. Sam Fransson torde vara ganska ensam om att uppfatta ordet *han* som könsneutralt. Kvinnor gör det definitivt inte.

Läkarförbundets beslut

Läkarförbundets fullmäktigemöte den 25–26 maj 2000 beslöt att fastställa ny lydelse av läkarreglerna så att dessa blev könsneutrala. Beslutet och den nya lydelsen kan läsas i fullmäktigeprotokollet § 10. Beslutet fattades efter en motion från KLF 1999. Tidigare formuleringar som *läkaren – han* har nu skrivits om.

Det var en självklarhet att reglerna skulle få en ny lydelse och beslutet fattades av ett enigt fullmäktige utan diskussion. Jag har alltså ingen anledning att argumentera i den sakfrågan.

Ändring på hemsidan

Anledningen till mitt inlägg i Läkartidningen 50/00 var att fullmäktigebeslutet inte hade lett till ändring av reglerna på förbundets hemsida, och frågan var varför inte förbundets tjänstemän verkställer fullmäktiges beslut.

Jag fick ett något ironiserande svar från informationschefen Elisabeth Frostell att man på grund av arbete med Internetportalen Ronden inte haft tid att göra denna ändring. Då jag idag den 14 januari 2001 änyo läser de etiska reglerna på förbundets hemsida, en uppdaterad version från den 20 november 2000, kan jag konstatera att det fortfarande är reglerna från 1968 som står där.

Min fråga går nu vidare till Läkarförbundets VD Anders Milton. Varför verkställer inte förbundets tjänstemän fullmäktiges beslut?

Siv Åström
KLFs styrelse

Kommentar:

Beklagar fördröjningen

II Alla Läkarförbundets medarbetare följer självklart centralstyrelsens och fullmäktiges beslut. Jag beklagar att de ändringar som gjorts i texten inte har lagts ut på hemsidan förrän nyligen. Ambitionen är självfallet att det inträffade, som haft tekniska orsaker, inte skall upprepas.

Anders Milton
VD, Sveriges läkarförbund